

В умовах фінансово-економічної кризи фінансовий аналіз на основі емпіричних даних стає ще актуальнішим, ніж раніше, оскільки надає певні варіанти майбутнього за умов глобальної невизначеності.

1. Стерник Г.М., Стерник С.Г. *Анализ рынка недвижимости для профессионалов.* – М.: Изд. «Экономика» 2010. – 601 с. 2. В журнале «Практика оценки имущества. Доходная и коммерческая недвижимость» (под общ. ред. Я.И. Маркуса) / В.А. Воронин «Особенности оценки при изменении экономических условий». – К.: Издательство «ООО "Украинская инвестиционная газета"», 2010. – С. 138–179. 3. В журнале «Практика оценки имущества. От ценности к стоимости» (под общ. ред. Я.И. Маркуса). – № 2. – 2010; В.А. Воронин: гл. 3.1 «Рынок недвижимости в своем многообразии»; гл. 3.2 «Специфика рынка недвижимости»; гл. 3.3 «Принципы развития национальных рынков недвижимости»; гл. 9.2 «Дисконтирование денежных потоков». – К.: Издательство «ООО "Украинская инвестиционная газета"», 2010. 4. Сейс С., Смит Дж. и др. *Оценка недвижимого имущества: от стоимости к ценности (Real Estate Appraisal: From Value to Worth)*; пер. с англ.; под ред. Г.И. Микеринна, И.Л. Артеменкова. – М.: Общероссийская общественная организация «Российское общество оценщиков», 2009. – 504 с. 5. Воронин В.А. (под ред. Я.И. Маркуса) «Моделирование рынка недвижимости в условиях финансово-экономического кризиса»: Ежемесячный журнал «Практика оценки». – № 10 (37). – октябрь 2009 г. – К.: Изд. «Экономика», 2009. – 66 с. 6. Воронин В.О. *Рынок недвижимости в условиях финансово-экономической кризиса // «Янус-Нерухомість».* – К.: видавець «Агенція нерухомості «ЯНУС»», 2009. – № 11–12. – С. 9–12; С. 14–17. 7. Лейфер Л.А. *Определение валового рентного мультипликатора на основе "исторических" данных // Интернет-ресурс.* <http://www.labrate.ru/leifer/determination-of-the-gross-rental-multiplier-2009.htm>, 2009.

УДК 339.72+338.1

Р.М. Вороніна

Національний університет «Львівська політехніка»

НЕГАТИВНИЙ ВПЛИВ ВІДМИВАННЯ ГРОШЕЙ НА ЕКОНОМІЧНИЙ РОЗВИТОК

© Вороніна Р.М., 2010

Досліджено вплив відмивання грошей на економічний розвиток країн. Проаналізовано негативний вплив на фінансові установи, реальний сектор економіки, зовнішньоекономічні операції та на офшорні фінансові центри. Зображено залежність між зміною вартості відмивання грошей і величиною злочинності. Обґрунтовано необхідність застосування політики протидії легалізації доходів, одержаних в злочинний спосіб.

Ключові слова: відмивання грошей, легалізація доходів, одержаних в злочинний спосіб, економічний розвиток, країни, що розвиваються, шахрайство, корупція, офшорні фінансові центри, стерильні інвестиції.

The effects of money laundering on economic development are researched. Negative effects on financial institutions, real sector, international capital flows and offshore financial centers are analyzed. The correlation between cost of money- laundering and quantity of crime is illustrated. The necessity of implementation of anti-money laundering policies is grounded.

Keywords: money laundering, legalization of the proceeds derived from criminal activity, economic development, developing countries, fraud, corruption, offshore financial center, sterile investment.

Постановка проблеми. Негативний вплив відмивання грошей на економічний розвиток важко визначити у числовому вимірі. Зрозумілим є той факт, що ця злочинна діяльність погано впливає на фінансові установи, які є важливими для економічного зростання, зменшує продуктивність реального сектору економіки, оскільки ресурси переходять до інших секторів, підвищує злочинність і корупцію, тим самим сповільнюючи економічне зростання. Крім того, легалізація доходів, одержаних в злочинний спосіб, завдає шкоди зовнішньоекономічним операціям, міжнародній торгівлі та інвестиціям, перешкоджаючи довгостроковому економічному розвитку. Також шкода завдається країнам, що розвиваються, які формують офшорні фінансові центри як засоби економічного розвитку.

Ефективна ж політика протидії легалізації доходів, отриманих в злочинний спосіб, підсилює інші урядові заходи, що допомагають підтримувати економічний розвиток, наприклад, завдяки зміцненню фінансового сектору.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Аналізом і проблематикою протидії легалізації (відмивання) доходів, одержаних в злочинний спосіб, займаються такі вітчизняні і зарубіжні науковці, як О. Барановський, О. Бережний, С. Дмитров, В. Коваленко, А. Єжов, Н. Швець, О. Фещенко, С. Гуржій, В. Зубков, С. Осіпов та інші [2, 3, 4]. Більшість їхніх робіт стосуються правових аспектів функціонування системи фінансового моніторингу, міжнародної боротьби з відмиванням грошей та інших загальних положень, проте у них відсутні дослідження, які б стосувались впливу, який здійснює легалізація злочинних доходів на економіку країн, на негативні ефекти цієї діяльності, що знаходять свій відбиток у сповільненні економічного розвитку, особливо щодо країн, що розвиваються, для яких це питання є особливо актуальним.

Формулювання цілей статті. Ця робота має заповнити вільну нішу досліджень у сфері протидії легалізації злочинних доходів, що стосується аналізу негативного впливу відмивання грошей на розвиток країн, особливо тих, що розвиваються. Ми проаналізували вплив відмивання злочинних доходів на фінансові установи, реальний сектор економіки, зовнішньоекономічні операції та офшорні фінансові центри та обґрунтували важливість впровадження політики протидії легалізації доходів, одержаних в злочинний спосіб, для захисту економіки.

Виклад основного матеріалу. Велика кількість сучасних економічних досліджень вказують на те, що потужні фінансові інститути країн, що розвиваються, такі як банки, небанківські фінансові установи та ринки цінних паперів є важливими для економічного зростання. Такі установи концентрують грошові заощадження населення, а також іноземні грошові засоби, а ефективно розміщення цих ресурсів у інвестиційні проекти генерує сталий економічний розвиток.

Можна виділити принаймні дві важливі причини, чому відмивання грошей погіршує розвиток цих важливих фінансових установ:

- по-перше, воно руйнує фінансові установи зсередини. У таких установах часто існує взаємозв'язок між відмиванням грошей і шахрайською діяльністю працівників. За високого рівня діяльності, пов'язаної з легалізацією злочинних доходів, усі фінансові установи у країнах, що розвиваються, є вразливими до корупції кримінальних елементів, що намагаються отримати більший вплив над своїми каналами відмивання. В такий спосіб фінансові установи зазнають операційного ризику та ризику втрати репутації. Відмивання грошей збільшує ймовірність того, що фінансова установа стане корумпованою або навіть контрольованою злочинними елементами, і ця загроза є ще більшою для країн, що розвиваються;

- по-друге, довіра клієнта є фундаментальною для росту фінансових установ, а усвідомлюваний інвесторами ризик шахрайства і корупції є перешкодою для такої довіри. Потенційний клієнт фінансової установи ймовірно не захоче ризикувати своїми коштами, якщо виявиться, що у цій фінансовій установі працюють шахраї або що ця установа контролюється кримінальними елементами. У такій установі є ризик бути обманути або втратити свої кошти через її банкрутство чи проблеми з законом.

Сильні та надійні фінансові установи є надзвичайно важливими для сталого економічного розвитку країн. У звіті Світового банку зазначається, що розвинені місцеві ринки капіталу і банківська система є однією з трьох фундаментальних передумов, необхідних для економічного розвитку, іншими є урядові реформи та покращання інфраструктури [16].

Впровадження політики протидії легалізації доходів, одержаних в злочинний спосіб, державними фінансовими регуляторами і наглядовими органами, а також банками, небанківськими фінансовими установами та ринками цінних паперів, окрім захисту цих установ від негативного впливу відмивання грошей, посилює практику надійного управління, що є важливим для розвитку цих установ. Основоположні принципи політики протидії відмиванню злочинних доходів, такі як «знай свого клієнта» (know your customer), сильний внутрішній контроль, є також фундаментальними, довгостроковими принципами надійної банківської діяльності, нагляду і регулювання, що зменшують фінансові ризики комерційних банків і тим самим національної та міжнародної фінансової системи загалом, позитивно впливаючи на економічний розвиток країн. Використання принципу «Знай свого клієнта», особливо стосовно політичних діячів, слугує не лише для уникнення ризиків відмивання грошей, а й для уникнення концентраційного ризику, який є складовою кредитного ризику та створює додатковий захист надійності банку.

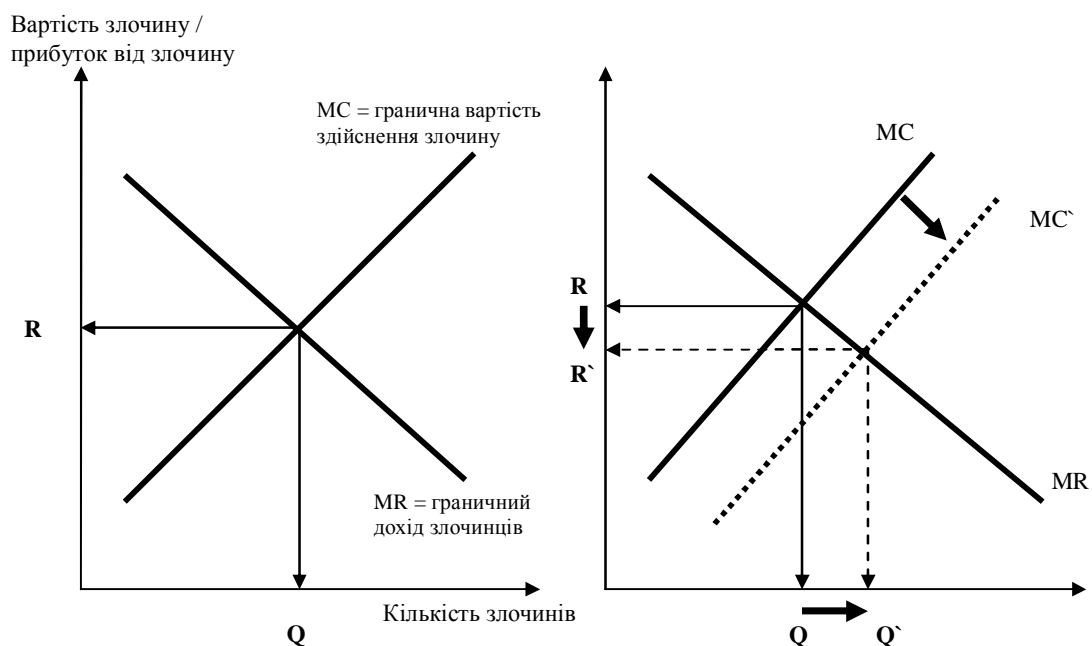
Окрім негативного впливу на економічне зростання через руйнування фінансового сектору країн, що розвиваються, відмивання грошей має більш прямий негативний вплив на економічний ріст у реальному секторі економіки, оскільки грошові засоби злочинцями вкладаються до менш продуктивної діяльності, стимулюють корупцію і злочинність, що, своєю чергою, сповільнює економічний ріст.

Як бачимо з багатьох звітів по типологіях, «брудні» гроші, що відмиваються не через фінансові установи, часто вкладаються у так звані «стерильні інвестиції», або інвестиції, що генерують низьку продуктивність для економіки, такі як нерухомість, антикваріат, дорогоцінності, предмети розкоші та мистецтва [6]. Для країн, що розвиваються, перехід таких величезних ресурсів до менш продуктивних внутрішніх активів або імпорту предметів розкоші є серйозною загрозою для економічного розвитку.

Крім того, кримінальні організації можуть перетворювати продуктивні підприємства у «стерильні інвестиції», оперуючи ними для легалізації доходів, одержаних в злочинний спосіб, а не максимізуючи їхні можливості у відповідь на попит клієнтів. Більше того, якщо кошти легалізуються через купівлю певних активів, наприклад нерухомості, це спричиняє ріст цін на ці активи, тим самим викривлюючи реальний стан економіки. Можна згадати недавній стрибок цін на нерухомість в Україні, що був викликаний не стільки зростанням витрат на будівництво, скільки зростаючим попитом, частина якого мала злочинне походження, а це, своєю чергою, спровокувало колапс у цій сфері. Щоб зменшити можливості використання злочинцями сектору нерухомості для легалізації своїх активів в Україні, у 2010 році було прийнято нову редакцію закону «Про запобігання та протидію легалізації (відмиванню) доходів, одержаних в злочинний спосіб» від 18.05.2010 N 2258-VI, де зобов'язали ріелторів та нотаріусів повідомляти про підозрілі операції купівлі-продажу нерухомості на суму, що перевищує 400 тис. грн. [1]

Відмивання грошей також сприяє злочинності і корупції у країнах, що розвиваються, що є важливою перешкодою на шляху до сталого економічного росту. Оскільки ефективний фінансовий сектор є основним засобом для продуктивних процесів у країнах, що розвиваються, наприклад виробництва, так само ефективний канал відмивання грошей є важливим засобом функціонування злочинності, оскільки нелегалізовані фінансові засоби, отримані в злочинний спосіб є менш цінні для криміналу, ніж «відмиті» кошти.

Теоретично роль відмивання грошей можна зобразити, використовуючи графік попиту і пропозиції. На графіку (рисунок) зліва зобразимо рівень злочинності (Q), що визначається перетином кривих граничних витрат здійснення злочину (MC), що включає також можливе покарання за цей злочин, та граничного доходу від нього (MR). Крива граничного доходу зображає злочини від найприбутковіших зліва до менш прибуткових справа. Кримінальні елементи будуть здійснювати злочини до того часу, поки витрати, пов'язані з цією діяльністю, не будуть перевищувати доходи від цих злочинів. Графік справа показує вплив зниження вартості відмивання грошей для злочинців (наприклад, шляхом зниження покарання). Крива граничних витрат посувається вправо (MC'), оскільки тепер злочинці можуть здійснити більше злочинів за ту саму вартість, або та сама злочинна діяльність буде обходитись дешевше (R'). Перетин нової кривої MC' з кривою граничного доходу MR показує більше злочинів (Q' більше Q), але дрібніших на цьому рівні, хоча прибутковіші злочини будуть й далі здійснюватись. Злочинці цей додатковий дохід, одержаний в злочинний спосіб, можуть відмивати всередині країни, реінвестуючи його у кримінальну діяльність.

*Вплив зміни вартості легалізації доходів, одержаних в злочинний спосіб, на рівень злочинності
Джерело: власна розробка автора на основі [7].*

Чим дешевшим відмивання коштів буде для кримінальних елементів, наприклад, як результат неефективної політики протидії легалізації доходів, одержаних в злочинний спосіб, тим продуктивнішими будуть злочинці, так само, як це відбувається у будь-якому бізнесі.

Як показують статистичні дані численних досліджень, важкі злочини і корупція є стримувальним фактором для економічного розвитку країн, в той час, як інші дослідження показують, що політика протидії легалізації злочинних доходів може стримати таку діяльність [8].

Відмивання грошей також може погіршувати економіку країн, що розвиваються, через торгівлю та міжнародні потоки капіталу. Відомо, що злочинні доходи з країн, що розвиваються, відмиваються за допомогою або вітчизняних фінансових установ, або іноземних фінансових установ з офшорних фінансових центрів аж до основних фінансових центрів, таких як Нью-Йорк, Лондон чи Токіо. Оскільки незаконний капітал викачує і так недостатні ресурси з економік, що розвиваються, транснаціональна діяльність з відмивання грошей послаблює ріст країн, що розвиваються.

І навпаки, існує мало свідчень, що впровадження політики протидії легалізації злочинних доходів у певній юрисдикції провокує значні потоки коштів у юрисдикції зі слабшим регулюванням [15].

Довіра громадян країн, що розвиваються, до вітчизняних фінансових установ є дуже важливою для економічного зростання, а довіра іноземних інвесторів та іноземних фінансових установ до фінансових установ країн, що розвиваються, є також важливою для цих економік, оскільки вона відіграє значну роль у разі прийняття рішень щодо інвестицій та грошових потоків. Відмивання грошей також пов'язує із значними спотвореннями імпорту та експорту країн. Стосовно імпорту кримінальні елементи часто використовують незаконні доходи для купівлі імпортованих товарів розкоші або за допомогою легалізованих злочинних доходів, або як частину процесу відмивання цих грошей. Такий імпорт не генерує економічну діяльність всередині країни або зайнятість, а у деяких випадках може штучно знизити внутрішні ціни, в такий спосіб знижуючи прибутки місцевих підприємств.

Крім того, варто звернути увагу на аналіз впливу легалізації злочинних доходів на офшорні фінансові центри, оскільки протягом минулого десятиліття багато офшорних фінансових центрів або зон були створені як спроба країн, що розвиваються (або територій), розвинути свої національні економіки через надання міжнародних фінансових послуг.

Офшорними зонами (юрисдикціями) є країни чи окремі території єдиних держав, де на державному рівні для визначених типів компаній, власниками яких є іноземці, встановлені значні пільги в оподаткуванні, зниженні чи відсутності вимог до бухгалтерського обліку й аудиту, частково або повністю знято митні і торговельні обмеження. Умовами надання пільг для таких компаній є їх нерезиденство, тобто ними повинні володіти іноземці і прибутки мають отримуватися за межами юрисдикції, де вони зареєстровані [5].

Офшорні фінансові центри можна класифікувати за різними ознаками: від номінальних, які надають мінімальний набір фінансових послуг, до функціональних, які надають широкий спектр фінансових послуг. Наукові дослідження ефективності створення офшорного фінансового центру як стратегія економічного розвитку показують, що номінальні офшори мають невеликий вплив на економіку і не формують основи для сталого економічного розвитку. По-перше, номінальні офшори досить дешеві в організуванні і тому конкуренція за клієнтів між ними є високою. По-друге, номінальні офшори надають мало послуг з доданою вартістю і тому такі центри не мають економічного попиту у вітчизняній реальній економіці і не створюють зайнятості, товарів та послуг.

З іншого боку, функціональні офшорні фінансові центри вимагають значних інвестицій в інфраструктуру, наприклад комунікації, або навіть кваліфіковану робочу силу, в такий спосіб обмежуючи простір для конкуренції та підвищуючи комерційний оборот тих офшорів, які стають сильними конкурентами. Крім того, функціональні офшорні фінансові центри приносять користь вітчизняній реальній економіці завдяки попиту на товари, послуги та освічену робочу силу. В реальності, більшість офшорних фінансових центрів лежать в площині між номінальними та функціональними.

Ці відмінності між номінальними і функціональними офшорними фінансовими центрами є критичними для оцінки економічного впливу відмивання грошей на такі центри, як інструменти розвитку економіки.

Відмивання грошей само по собі не потребує дорогих послуг зі створення доданої вартості, що надають функціональні офшорні фінансові центри, і тому може швидше проводитись через номінальні офшорні фінансові центри. І навпаки, легальний міжнародний капітал більше вимагає послуг функціонального офшорного центру. Отже, якщо країна планує впровадити успішну стратегію економічного розвитку, що ґрунтується на заснуванні офшорного фінансового центру, необхідним є прийняття заходів протидії легалізації доходів, одержаних в злочинний спосіб.

Крім того, Міжнародний Валютний Фонд провів дослідження, що вказують на те, що менші країни вразливіші до широкомасштабного відмивання грошей у короткотерміновому періоді, що викликає різкий підйом фінансової активності, за яким слідує різкий спад, викликаючи серйозну макроекономічну нестабільність, оскільки місцева влада не може застосувати монетарні заходи протидії [15].

Більшість економічних досліджень стосовно відмивання грошей скеровано на визначення масштабів цієї діяльності [9, 10], а не на її вплив, і майже не проводяться дослідження щодо впливу легалізації доходів, одержаних в злочинний спосіб, на економічний розвиток. І навіть та невелика кількість досліджень, що стосується впливу відмивання грошей, зосереджувалась на світовій фінансовій системі, а не на окремих економіках і країнах [7].

За відсутності досліджень стосовно впливу відмивання грошей на економіку країн, що розвиваються, певні експерти висувають думку, що уряди країн, що розвиваються, не повинні виділяти великі кошти на

впровадження системи протидії легалізації доходів, отриманих в злочинний спосіб, вказуючи на те, що оптимальним рішенням для таких країн буде політика бездіяльності.

На захист такої політики бездіяльності висувуються три взаємопов'язані аргументи:

1) кошти, що відмиваються, поступають з розвинених країн до країн, що розвиваються.

Цей аргумент не підтверджується фактами, а навпаки, відмивання грошей сприяє відтоку доходів, одержаних в злочинний спосіб, з країн, що розвиваються [11, 12];

2) економічні злочини, які стимулює відмивання грошей, відбуваються у розвинених країнах, тому уряди країн, що розвиваються, не повинні витратити свої обмежені ресурси, перешкоджаючи злочинам у розвинених країнах;

Дані досліджень показують, що багато економічної шкоди, завданої відмиванням грошей, через канали країн, що розвиваються, відбувається за рахунок країн, що розвиваються [11].

3) впровадження фінансового регулювання протидії легалізації злочинних доходів перешкоджає використанню банків у країнах, що розвиваються, і заохочує громадян переводити свої заощадження за кордон.

Навпаки, є дані, що більше фінансове регулювання заохочує використання фінансової системи, що є суб'єктом такого регулювання, а аналіз чистих фінансових потоків з банківської системи протягом періодів, коли політика протидії легалізації доходів, одержаних в злочинний спосіб, була впроваджена, не демонструє жодного відтоку фінансових заощаджень у відповідь на цю політику [15].

Хоча відмивання грошей не вимагає використання формальних фінансових установ, аналіз типологій легалізації злочинних доходів показує, що банки, ринки цінних паперів та небанківські фінансові установи, такі як страхові компанії, є улюбленими засобами легалізації доходів, одержаних в злочинний спосіб, як у країнах, що розвиваються, так і у міжнародному масштабі загалом. Причина полягає у ефективності фінансових установ, оскільки фінансові установи є основним засобом фінансування легітимної економіки, так само вони є зручним, недорогим засобом для нелегальної економіки.

Висновки та перспективи подальших досліджень. Негативний вплив відмивання грошей на розвиток економіки складно оцінити, так само, як складно визначити масштаби самого відмивання.

Відмивання грошей зменшує витрати здійснення бізнесу кримінальними елементами, тим самим підвищуючи рівень злочинності. І як вже зазначалось, як ефективний фінансовий сектор є важливим для інших продуктивних процесів у країнах, що розвиваються, таких як виробництво, так і ефективне відмивання грошей є важливим капіталовкладенням у злочинність, оскільки «невідмиті» злочинні фінансові засоби є менш цінні для злочинності, ніж «відмиті». Чим дешевше можна здійснити відмивання грошей як результат недостатньої політики протидії легалізації злочинних доходів, тим продуктивнішими і активнішими будуть кримінальні елементи.

З погляду економічного розвитку існують три важливі моменти стосовно відмивання грошей через фінансові інститути:

– по-перше, відмивання грошей послаблює самі фінансові установи;

– по-друге, розвиток міцних надійних банків та небанківських фінансових установ є важливим елементом економічного розвитку загалом, особливо у країнах, що розвиваються. Довіра клієнта є основоположною для розвитку фінансових установ;

– по-третє, окрім захисту фінансових установ від негативного впливу легалізації злочинних доходів, запровадження політики протидії легалізації доходів, одержаних в злочинний спосіб, державними регуляторами, а також банками, небанківськими фінансовими установами, може посилити інші надійні управлінські рішення, що є важливими для цих економічно стратегічних установ.

З наявних джерел стає зрозумілим, що дозвіл легалізації злочинних доходів не є оптимальною політикою розвитку економіки, оскільки це шкодить фінансовим установам, які є рушійними для економічного росту, зменшує продуктивність реального сектору економіки, відволікаючи ресурси та заохочуючи злочинність та корупцію, і може деформувати міжнародну торгівлю та потоки капіталу на шкоду довготерміновому економічному розвитку.

Стратегії країн, що розвиваються, зі створення офшорних фінансових центрів як засобів економічного розвитку також послаблюються значною активністю з відмивання грошей через канали офшорних фінансових центрів. Ефективна політика протидії легалізації злочинних доходів, з іншого боку, посилює інші позитивні урядові політики, що сприяють сталому економічному розвитку, особливо через зміцнення фінансового сектору.

1. Закон України «Про запобігання та протидію легалізації (відмиванню) доходів, одержаних в злочинний спосіб» від 18.05.2010 2258-VI. 2. С.О. Дмитров, В.В. Коваленко, А.В. Єжов, О.М. Бережний. Фінансовий моніторинг в банку: навч. посібник / за ред. С.О. Дмитрова, В.В. Коваленко. – Суми: ВТД «Університетська книга», 2008 – 336 с. 3. Протидія легалізації злочинних доходів і фінансуванню тероризму:

навч. посібник / С.Г. Гуржій, С.М. Ключке, В.М. Кірсанов, О.Ю. Феценко. – К.: Такі справи, 2008. – 560 с. 4. Зубков В.А., Осипов С.К. *Российская Федерация в международной системе противодействия легализации (отмыванию) преступных доходов и финансированию терроризма* / В.А. Зубков, С.К. Осипов. – М.: Спецкнига, 2007. – 752 с. 5. Удодова В.І. Офішорний бізнес в умовах інтернаціоналізації економіки // Вісник Університету банківської справи Національного банку України. – 2010. – №1 (7) – С. 15 – 18. 6. FATF-XII *Report on Money Laundering Typologies 200–2001*. 7. Masciandaro Donato, *The Illegal Sector, Money Laundering and the Legal Economy: a Macroeconomic Analysis*, *Journal of Financial Crime*, vol. 8, no. 2, pp. 103 – 112, 2000. 8. Mauro Paulo, *Institute for International Economics, The Effects of Corruption on Growth, Investment, and Government Expenditure: a Cross-Country Analysis*, *Corruption and the Global Economy*, p. 83 (June 1997). 9. Peter Quirk, *Macroeconomic Implications of Money Laundering*, (IMF Working Paper 96/66, "Quirk 1996"). 10. John Walker, AUSTRAC, *Estimates of the Extent of Money Laundering In and Throughout Australia (September 1995)* ("AUSTRAC 1995"). 11. UK banks warned over Nigerian money, *BBC News*, Mar. 8, 2001 at http://news.bbc.co.uk/1/hi/english/business/newsid_1209000/1209798.stm. 12. Zambia bank accused of laundering, *BBC News*, June 6, 2000, *BBC News*, at http://news.bbc.co.uk/1/hi/english/world/africa/newsid_1372000/1372368.stm. 13. Електронний ресурс Державного комітету фінансового моніторингу України: <http://www.sdfm.gov.ua>. 14. Електронний ресурс Financial Action Task Force: <http://www.fatf-gafi.org>. 15. Електронний ресурс International Monetary Fund: <http://www.imf.org>. 16. Електронний ресурс World Bank: <http://www.worldbank.org>.

УДК 35.073.515

З.В. Герасимчук

Луцький національний технічний університет

СТРАТЕГІЧНІ ПРІОРИТЕТИ РОЗВИТКУ РЕГІОНАЛЬНИХ ЛОГІСТИЧНИХ СИСТЕМ

© Герасимчук З.В., 2010

Обґрунтовано, що комплексний розвиток регіонів держави неможливий без виваженого вибору стратегічних пріоритетів розвитку регіональних логістичних систем. Запропоновано етапи формування та реалізації логістичної стратегії розвитку регіону. Залежно від рівня логістичного потенціалу та рівня логістизації економіки регіону проведено групування регіонів держави та запропоновано обрати одну із типів логістичних стратегій.

Ключові слова: логістична система, логістичний ланцюг, стратегія, регіон.

The statement, that complex development of state regions of the state is impossible without the self-weighted choice of strategic priorities of development Regional Logistic Systems. The stages of forming and realization of logistic strategy of regional development are offered. Depending on the level of logistic potential and level of logistigation of regional economy grouping of Ukrainian regions are conducted and how to choose one of types of logistic strategies is suggested.

Keywords: logistic system, logistic chain, strategy, region.

Постановка проблеми. Нераціональне використання наявного потенціалу регіонального розвитку, неефективна спеціалізація регіонів, відсутність виваженого механізму управління економічними потоками потребує впровадження нових підходів до управління економікою регіонів на засадах логістики. Виконання логістикою інтегруючої функції, яка охоплює усі аспекти оптимізації економічних потоків на мікро-регіональному та міжрегіональному рівнях, зумовлює формування регіональних логістичних систем (РЛС) для забезпечення сталого та конкурентоспроможного розвитку регіонів.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Значний внесок у розвиток теорії та методології логістики зробили такі зарубіжні та вітчизняні вчені, як Д. Бауерсокс, Р. Баллоу, Д. Уотерс, Б. Анікін, А. Альбеков, М. Гордон, М.Григорак, С. Карнаухов, Д. Костоглодов, Є. Крикавський, Р. Ларіна, Л. Мяснікова, В. Николайчук, Д. Новіков, О. Новіков, М. Окландер, М. Постан, А. Семененко, В. Сергєєв, О. Смєхов, Н. Чухрай, В. Щербаків та ін.

Водночас лише окремі науковці, такі як: Є. Белякова, Р. Ларіна, О. Носов, В. Сергєєв, І. Рабаданова, Т. Прокоф'єва в наукових роботах звертають увагу на доцільність застосування логістичних підходів в управлінні комплексним розвитком регіону; окремі наукові праці присвячені питанням становлення та функціонування транспортно-логістичної інфраструктури в Україні та формування транспортно-логістичних